LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ISSN 2406-1085

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

legeartis.rs новембар 2020 / број 98 11/2020

Институт застарелости у новијој судској пракси

- Заштита права у складу са новим Законом о јавним набавкама
- О спречавању сукоба интереса приликом обављања јавних функција – шта доноси нови Закон
- Посебна заштита од отказа уговора о раду
- Издржавање детета у судској пракси
- Заштита поверилаца према Закону о привредним друштвима

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ • ГРАЂАНСКО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • РАДНО ПРАВО • УНАКРСНИ ПОГЛЕД

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година IX, број 98, новембар 2020.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Богдан Младеновић
Вера Кусовац
Весна Мартиновић
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Жељко Албанезе
Маја Матић
Милош Јовић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Развој живота и права намеће потребу да се обраде нове дилеме и разрешења до којих је у погледу застарелости дошла пракса судова, па том институту поново посвећујемо текст у оквиру рубрике „Грађанско право". Када је у питању наведена област, размотрен је и чест проблем у пракси, који се односи на спорове везане за издржавање деце. У многим случајевима када се распадне брачна заједница, родитељ који не живи са дететом пренебрегне чињеницу да је и даље једнако одговоран за здраво одрастање и васпитање свог детета, као и да су његова присутност и брижност кључне за формирање личности младог бића, а не новчана надокнада. Зато су, нажалост, на снази оне ироничне речи књижевника Душка Радовића: „Има велике сиротиње међу нашом децом, којој, сем пара, родитељи ништа друго нису могли дати."

У овом броју бавили смо се и новим Законом о спречавању корупције, који је у примени од 1. септембра 2020. године, с тим што је акценат стављен на питање решавања сукоба интереса приликом обављања јавних функција, што представља важан механизам за спречавање корупције.

Заштита права у поступцима јавних набавки јесте веома важно питање за све актере у поступцима јавних набавки, па и овом приликом разрешавамо дилеме које настају приликом примене Закона.

Језичке особености прописа, могућности тумачења законских норми и значај лингвистичких тумачења у судским поступцима предмет су анализе у новој рубрици „Кад језик пресуди", а у вези са тим је и разматрање утицаја значајних историјских преокрета, заслужних личности и пресудних докумената на измене и усавршавање правних прописа, и то у рубрици „Поводом…".

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар аката" и „Регистар прописа донетих између два броја".

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

4 Институт застарелости у новијој судској пракси

13 Издржавање детета у судској пракси

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

20 Заштита права у складу са новим Законом о јавним набавкама – 2. део

РАДНО ПРАВО

28 Посебна заштита од отказа уговора о раду

34 Актуелна питања остваривања права запослених на старосну пензију

42 Актуелности из области радног права

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

44 О спречавању сукоба интереса приликом обављања јавних функција – шта доноси нови закон

53 Комасација пољопривредног земљишта

ПРИВРЕДНО ПРАВО

59 Заштита поверилаца према Закону о привредним друштвима

РУБРИКЕ

64 Портал читалаца

76 Календар важења правних аката

77 Поводом 11. новембра

86 Кад језик пресуди: Језик, злочин и право

91 Преглед прописа донетих између два броја

Институт застарелости у новијој судској пракси

Застарелост постоји још од римског права и познају га сви савремени правни системи, па и наш. У нашем грађанском праву свакодневно је присутан, али у примени долази до различитог тумачења тог института, због чега је и пракса судова различита. Аутори су већ писали на дату тему, али развој живота и права намеће потребу да се обраде нове дилеме и разрешења до којих је у погледу застарелости дошла пракса судова, што је овде и учињено.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду
Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

Застарелост представља институт материјалног права, при чему дуготрајним невршењем неког права долази до губитка права да се од дужника тражи извршење неке обавезе – престације. Застарелост не наступа сама по себи, већ само по приговору дужника, а рокови застарелости прописани су законом, најчешће Законом о облигационим односима. Самим тим, уколико дужник испуни застарело потраживање, сматра се да је платио дуговано и не може да тражи назад оно што је дао по основу своје застареле обавезе, накнадно се позивајући на застарелост. Тада се сматра да је испунио своју природну обавезу. Због тога на застарелост суд не пази по службеној дужности, већ само по приговору странке, с тим што приговор мора да се истакне до закључења главне расправе како би га суд узео у обзир приликом доношења пресуде. Ради се о материјалноправном приговору чија основаност води одбијању тужбеног захтева, због чега се одлука о њему не уноси у пресуду. Дакле, оцена основаности приговора застарелости потраживања није чињенично, већ правно питање. Суд се не може позивати на застарелост ако се дужник није на њу позвао (члан 360. став 3. Закона о облигационим односима), али ако се дужник позвао на застарелост потраживања, суд приговор застарелости мора да цени, с обзиром на то да застарелошћу престаје право да се захтева испуњење обавеза (члан 360. став 1. Закона о облигационим односима). Због тога је суд дужан да цени истакнут приговор застарелости потраживања,

Застарелост наступа кад протекне законом одређено време у ком је поверилац могао да захтева испуњење обавезе (члан 360. ставови 1. и 2). Застарелост почиње да тече првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361. став 1). Застарелост наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362).

Најзад, застарелост треба разликовати од преклузије јер на преклузивне рокове суд пази по службеној дужности. Осим тога, протеком преклузивног рока странка губи само право, а по протеку рока застарелости губи право да захтева принудно извршење дуговане обавезе, под условом да дужник истакне приговор застарелости. Такође, у случају протека преклузивног рока, тужба се одбацује, док се, уколико се утврди да је потраживање застарело, одбија тужбени захтев.

МОМЕНАТ ИСТИЦАЊА ПРИГОВОРА ЗАСТАРЕЛОСТИ

Наведено питање постало је актуелно ступањем на снагу Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС” бр. 72/11… 18/20), који је

није закључен апстрактни правни посао, већ каузални (уговор о кредиту и хипотеци), где је меница само средство обезбеђења у случају неиспуњења обавезе из уговора о кредиту, односно немогућности намирења целокупног потраживања по том основу из хипотековане непокретности. Како је основ спора дуг из уговора о кредиту за које тужени одговарају, то се застарелост потраживања има ценити по ЗОО-у, односно члану 371. тог закона, имајући у виду да је основ одговорности тужених уговор о кредиту, а не меница као средство обезбеђења. У таквој ситуацији, по оцени Врховног касационог суда није било места одбијању тужбеног захтева тужиоца, јер потраживање тужиоца није застарело, имајући у виду датум доспећа обавезе по уговору о кредиту и моменат подношења предлога за извршење" (Рев бр. 1651/2019 од 5. 9. 2019. године).

Међутим, **друге судске одлуке** (нпр. Одлука Врховног касационог суда Рев бр.74/2019 од 27. 5. 2020. године) указују на другачији правни став по питању оцене застарелости потраживања по основу активирања менице предлогом за извршење на основу веродостојне исправе. То су ситуације када је бланко сопствена меница предата као средство обезбеђења по уговору, са овлашћењем тужиоца, као повериоца, да упише доспеће на меници. Уколико од дана доспећа менице уписаног у меници до подношења предлога за извршење на основу менице није протекао трогодишњи рок застарелости, прописан чланом 78. став 1. Закона о меници, тада потраживање тужиоца као повериоца није застарело, без обзира на то што је застарело потраживање из основног уговора у односу на који је меница издата. То из разлога јер је тужилац, као поверилац новчаног потраживања, имао право да попуни меницу у целом периоду у ком дуг туженог, као дужника, није застарео према члану 371. ЗОО-а. У таквим ситуацијама, уколико није протекао општи десетогодишњи рок застарелости, али је протекао трогодишњи рок застарелости, потраживање тужиоца, као повериоца новчаног меничног потраживања, јесте застарело, па тужбени захтев ваља одбити.

Ауторке овог текста сматрају да је друго становиште правилно, имајући у виду да се захтев у иницијалном акту (предлогу за извршење на основу веродостојне исправе) не односи на потраживање из уговора – извршењем уговорне обавезе исплатом суме новца који је уговорен, већ је поступак покренут на основу предлога за извршење на основу веродостојне исправе – менице, што представља предмет одлучивања од стране суда. У том случају посебним законом прописани су посебни рокови застарелости, који треба да буду примењени у датој ситуацији.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Као што је већ наведено у претходном тексту који се бавио темом праксе у погледу застарелости, аутори се надају да су овим текстом илустровали примену института застарелости у најновијој пракси парничних судова и помогли његовом бољем разумевању и ширем сагледавању. Такође, аутори задржавају право да и у будућности, када поново сакупе довољно грађе из праксе о застарелости, читаоцима понуде нови преглед примене поменутог института у пракси.

Електронско издање **ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ**

Незаобилазна помоћ у раду правника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 међусобно повезаних докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области и коментаре прописа.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Издржавање детета у судској пракси

Текст је посвећен правима деце на издржавање од стране својих родитеља, с тим што је у овој прилици акценат стављен на критеријуме на основу којих се одређује издржавање, као и на примену истих у пракси.

Весна Мартиновић,
судија Основног суда
у Сомбору

Породичним Законом Републике Србије, објављеним у „Службеном гласнику РС" бр. 18/2005, 72/2011 и др. закон и 6/2015, уређују се: брак и односи у браку, односи у ванбрачној заједници, односи детета и родитеља, усвојење, хранитељство, издржавање, имовински односи у породици, заштита од насиља у породици, поступци у вези са породичним односима и лично име. Веома прецизно и јасно написан је први члан Закона. Могло би се очекивати тај члан примењује у пракси без икаквих потешкоћа. Нема проблема у тумачењу нити прописа који би упућивали на другачије разумевање. Исто је и са чланом 2. Закона о породичним односима, којим је прописано да родитељско право припада мајци и оцу заједно, при чему су родитељи равноправни у вршењу родитељског права, док је злоупотреба тог права забрањена. На основу претходно наведеног може се очекивати да су сваком грађанину јасни термини „равноправност", „родитељско право" или „издржавање". Сви се у неком периоду свог живота позивају на равноправност, право на родитељство, заснивање породице и право на издржавање. Међутим, у пракси, када је потребно да се наведена права и остваре, одједном долази до неразумевања наведених термина.

Приликом заснивања брачне или ванбрачне заједнице супружници су равноправни. Равноправност је регулисана Породичним законом. Они који склапају брак приликом самог чина упознају се са одредбама Закона, а често и стиховима песника Душка Радовића, који гласе: „Брак се уређује законом само онда кад не може друкчије. Због тога не дозволите да вам закон уређује брак. Уредите га сами лепше и хуманије него што било који закон то може да предвиди. […] Закон каже да су муж и жена у брачној заједници равноправни. А то може и лепше да се каже: 'Повећајте своје обавезе да не бисте угрожавали права других.'"

Дакле, све се чини кристално јасно, међутим, колико год Закон био јасно написан и разумљив, а јавност упозната са истим, долази до неразумевања, и то по правилу не приликом коришћења права, већ приликом испуњавања обавеза.

У судској пракси током развода брака и након развода брака или престанка заједнице живота одједном бившем брачном или бившем ванбрачном супружнику није јасно зашто и како има обавезе које је до јуче испуњавао у тој брачној / ванбрачној заједници или већ испуњава у новозаснованој заједници живота.

Управо због изненадног заборава родитеља који не врши самостално родитељско право или не извршава законом одређену обавезу издржавања свог детета овај текст посвећен је правима деце на издржавање од стране својих родитеља, јер је веза родитеља и деце за цео живот, а не само за време трајања заједнице живота са другим родитељем. Из тог разлога и јесте направљен мало подужи увод. О издржавању деце од стране родитеља већ је много текстова написано и чини се да је већ све речено.

издржавање, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете, затим када дужник издржавања изгуби могућност за давање издржавања или давање издржавања постане за њега очигледно неправично, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете. Законска је обавеза родитеља на издржавање малолетне деце према потребама издржаваних лица и могућностима дужника издржавања, тако да иста не може да се укине све до пунолетства, односно до завршетка редовног школовања, а најкасније до навршене двадесет шесте године живота.

Очигледно је да пракса недавања издржавања и досадашња законска решења нису довољно ефикасна, тако да је потребно временом уводити и друге механизме, као што је нпр. већ предложени државни фонд. Дугогодишњим радом на предметима породичних односа долази се и до разних ефикасних решења наплате издржавања од стране родитеља за њихово дете, али то је већ друга тема. **До увођења нових решења у законодавство остаје нам да, без обзира на све потешкоће, радимо што ефикасније у поступцима у којима је реч о интересу деце, као и да дајемо све од себе да у току поступка родитељи схвате да се не ради само о новцу већ и о потреби и сигурности детета да родитељ са којим не живи у домаћинству брине о будућности и да је ту за своје дете ма колики износ на име издржавања давао**.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Заштита права у складу са новим Законом о јавним набавкама – 2. део

Заштита права у поступцима јавних набавки представља веома важно, а често и комплексно питање за све актере у јавним набавкама, па је, сходно томе, а у циљу детаљног и аналитичког приступа истом, жалбени поступак у јавним набавкама обрађен и у претходном и у овом броју.

Милош Јовић,
експерт за јавне набавке

САДРЖИНА ЗАХТЕВА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА

Обавезна садржина захтева за заштиту права прописана је Законом, тако да захтев садржи:

1) назив и адресу подносиоца захтева и лица за контакт;
2) назив и адресу наручиоца;
3) податке о јавној набавци која је предмет захтева, односно о одлуци наручиоца;
4) чињенице и доказе о повредама прописа из члана 204. став 1. Закона;
5) потпис подносиоца захтева.

Уз захтев за заштиту права обавезно се доставља и доказ о уплати одговарајуће таксе. Доказ је било који документ који неспорно потврђује да је Законом прописани износ таксе уплаћен на одговарајући рачун и у дату сврху. Уколико подносилац захтева радње у поступку предузима преко пуномоћника, уз захтев доставља и овлашћење за заступање у поступку заштите права. Такође, уколико подносилац захтева није домаће физичко или правно лице, тј. ако се ради о лицу које има боравиште или пребивалиште, односно седиште у иностранству, дужан је да у захтеву за заштиту права именује пуномоћника за примање писмена у Републици Србији, уз навођење свих података потребних за комуникацију са именованим лицем.

ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Обавештавање изабраног понуђача

Претходни поступак је поступак који се одвија пред наручиоцем. Уколико се захтевом за заштиту права оспорава одлука о додели уговора, копију захтева за заштиту права наручилац обавезно одмах доставља изабраном понуђачу, који има могућност да дâ своје мишљење у вези са наводима из захтева у року од два радна дана. Притом, потребно је да то мишљење наручилац прими у року од два радна дана.

Наведена могућност, која до сада није постојала, осим што додатно афирмише начело контрадикторности у поступку заштите, омогућава изабраном понуђачу да се адекватно брани од „напада" подносиоца захтева. Не само што је по природи ствари од наручиоца упућенији и у предметну материју и у елементе своје понуде већ је и несумњиво најзаинтересованија страна да одлука наручиоца, којом му је додељен уговор, остане на снази. С друге стране, наручилац може квалитетније да спреми одбрану своје одлуке ако изабрани понуђач понуди квалитет више тој одрани кроз адекватан одговор на наводе из поднетог захтева, путем додатног аргумента, доказа и сл.

Наравно, нити наручилац има обавезу да наводе из мишљења изабраног понуђача искористи за доношење одлуке нити је дужан да, уколико одлучи да не усвоји захтев, у свој одговор укључи и наводе изабраног понуђача из датог мишљења. Осим тога, изабрани понуђач ни не мора да достави своје мишљење

ДОСТАВЉАЊЕ ИЗВЕШТАЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Наручилац је дужан да поступи у складу са налозима Републичке комисије садржаним у њеној одлуци. Републичка комисија може да захтева од наручиоца да у наложеном року поднесе извештај о спровођењу одлуке овог органа.

СУДСКА ЗАШТИТА

УПРАВНИ СПОР

Одлука Републичке комисије је коначна. Против одлуке Републичке комисије не може да се изјави жалба, али тужбом може да се покрене управни спор. Такође, управни спор може да се покрене и када Републичка комисија није донела (не и доставила одлуку, као у претходном закону) решење у роковима прописаним Законом. Управни спор може да се покрене у року од петнаест дана од дана достављања одлуке подносиоцу захтева. Он је упола краћи у односу на рок из претходног закона, али и у односу на општи рок дефинисан чланом 18. став 1. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС” бр. 111/2009).

Тужба се подноси управном суду, као суду посебне надлежности, са седиштем у Београду, и трима одељењима у Новом Саду, Нишу и Крагујевцу. Управни спорови, односно предмет управног спора, надлежност за решавање управних спорова, странке, правила поступка, правна средства и извршење донетих судских пресуда регулисани су одредбама Закона о управним споровима.

Посебно је битно указати на то да тужба поднета Управном суду којом се оспорава законитост донете одлуке Републичке комисије нема суспензивно правно дејство, односно покретање управног спора подношењем тужбе стварно и месно надлежном суду не одлаже извршење донете одлуке Републичке комисије. То значи да наручилац након пријема одлуке Републичке комисије наставља даље активности у поступку, односно поступа у складу са налогом који му је дат, без обзира на околност да ли је против донете одлуке Републичке комисије од стране активно легитимисаног лица поднета тужба, односно покренут управни спор пред надлежним судом. Републичка комисија обавештава наручиоца о покренутом управном спору.

НАКНАДА ШТЕТЕ

Право на накнаду штете која је настала због повреде Закона може да се оствари у поступку пред надлежним судом.

Електронски часопис

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 900 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Посебна заштита од отказа уговора о раду

Praxis iudicum interpres legum (Судска ӣракса је ҭумач закона)

Законом о раду („Сл. гласник РС" бр. 24/05… 95/18 – аутентично тумачење – даље: Закон) у члановима 187. и 188. прописано је које категорије запослених уживају посебну заштиту од отказа уговора о раду. Одредбе тог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено.

Вера Кусовац

ЗАШТИТА МАТЕРИНСТВА

Сагласно одредби члана 89. став 1. Закона, запослена за време трудноће и запослена која доји дете не могу да раде на пословима који су, по налазу надлежног здравственог органа, штетни по њено здравље и здравље детета, а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење или изложеност екстремним температурама и вибрацијама. Посебно је значајна заштита материнства из члана 89. став 2. Закона, према којем је послодавац дужан да запосленој из става 1. наведеног члана обезбеди обављање других одговарајућих послова. Уколико код послодавца таквих послова нема, послодавац је дужан да је упути на плаћено одсуство.

На основу налаза надлежног здравственог органа запослена жена за време трудноће и која доји дете не може да ради прековремено и ноћу ако би такав рад био штетан по њено здравље и здравље детета. Изменама и допунама Закона („Сл. гласник РС" бр. 75/14) прописано је право запослене за време трудноће на плаћено одсуство са рада у току дана ради обављања здравствених прегледа у вези са трудноћом које је одредио изабрани лекар у складу са законом. Запослена за време трудноће дужна је да о томе благовремено обавести послодавца.

Заштитне одредбе из члана 91. Закона односе се на то да један од родитеља са дететом до три године живота не може да ради прековремено, односно ноћу, изузев уз своју писану сагласност. Исту законску заштиту има и самохрани родитељ који има дете до седам година живота или дете које је тежак инвалид. Сагласно одредби члана 92. Закона, послодавац може да изврши прерасподелу радног времена запосленој жени за време трудноће и запосленом родитељу са дететом млађим од три године или са дететом са тежим степеном психофизичке ометености – само уз писану сагласност запосленог. Права из чланова 91. и 92. Закона има и усвојилац, хранитељ, односно старатељ детета.

Запослена жена која се врати на рад пре истека годину дана од рођења детета има право на једну или више дневних пауза у току дневног рада, у укупном трајању од 90 минута, или на скраћење дневног радног времена у трајању од 90 минута ради дојења детета, ако дневно радно време запослене жене износи шест и више часова. При томе се пауза или скраћено радно време рачунају у радно време, док се накнада запосленој по том основу исплаћује у висини основне зараде, увећане за минули рад. Запослена жена има право на одсуство са рада због трудноће и порођаја (породиљско одсуство), као и на одсуство са рада ради неге детета, у укупном трајању од триста шездесет пет дана (члан 94).

У ставу 2. истог члана Закона прописано је да запослена жена има право да отпочне породиљско одсуство на основу налаза на-

рада. Незапошљавањем потребног броја инспектора рада крши се члан 10. Конвенције МОР-а о инспекцији рада. Осим тога, присутне су и субјективне слабости у раду, недовољна техничка опремљеност, па и случајеви корупције.

Међународна конференција синдиката у свом Индексу глобалних права за 2018. и 2019. годину наводи да се Србија, Босна и Херцеговина и Северна Македонија налазе у категорији земаља у којима се систематично крше права радника (ITUC GLOBAL RIGHTS INDEX, СТР. 10).

Кривичноправни аспект заштите права по основу рада и социјалног осигурања прописан је у поглављу 16 Кривичног законика („Сл. гласник РС" бр. 85/2005… 35/2019). Чланом 163. наведеног законика прописано је да, ко се свесно не придржава закона или других прописа, колективних уговора и других општих аката о правима по основу рада и о посебној заштити на раду омладине, жена и инвалида или права из социјалног осигурања и тиме другом ускрати или ограничи право које му припада, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

Нажалост, кривичноправни аспект заштите права по основу рада и социјалног осигурања из поглавља 16 Кривичног законика до сада је занемарљив.

Актуелна питања остваривања права запослених на старосну пензију

На нека актуелна питања и проблеме који се јављају приликом остваривања права на старосну пензију запослени, али и њихови послодавци треба посебно да обрате пажњу, па су стога таква питања и проблеми размотрени у овом тексту.

Мр Жељко Албанезе

Уводне напомене

Како се приближава крај године, више се размишља о могућностима пензионисања у овој или наредној години. Било каква да буде одлука запосленог, он очекује да сам поступак предаје документације и провере података прође без проблема, као и да добије потврду да ће пензија ускоро стићи.

Шта запослени треба да знају када предају документа за пензионисање?

ПРВО, запослени треба да знају да **право на старосну пензију стичу у 2020. години када наврше**:

1) шездесет пет година живота и најмање петнаест година стажа осигурања (важи за мушкарца и жену);

2) четрдесет пет година стажа осигурања, без обзира на године живота (важи за мушкарца и жену).

Изузетно, **осигураник жена** која наврши најмање петнаест година стажа осигурања стиче право на старосну пензију **у 2020. години – кад наврши шездесет три године живота и петнаест година стажа осигурања**. Ако запослени ипак одлучи да оде у пензију у 2021. години, услови у погледу година живота и стажа осигурања су исти, осим што ће се за осигураника жену тражити **навршених шездесет три године и два месеца живота.**

чају када се сазна за нове чињенице и нове доказе или је пропуштено да се у ранијем поступку изнесе нека чињеница или доказ, и по протеку рока за понављање поступка по Закону о општем управном поступку може да се понови поступак окончан решењем РФ ПИО. Притом, чињенице и докази морају да буду из периода пре доношења првостепеног решења. Права утврђена решењем донетим у поступку измене (новим решењем) припадају:

- од првог дана наредног месеца од дана подношења захтева за измену решења,
- од првог дана наредног месеца од дана доношења решења у поступку за измену покренутом по службеној дужности.

У конкретном случају, како је реч о уплати доприноса која је уследила након доношења решења о признавању права на пензију, то су, по оцени Управног суда, били испуњени услови за примену одредбе члана 105. став 2. Закона, односно за доношење новог решења којим ће се заменити правоснажно решење РФ ПИО, будући да се сазнало за чињенице које су од утицаја на право осигураника, а исте су настале после доношења решења.

Потребно је напоменути и да је измена правоснажног решења РФ ПИО ванредно правно средство установљено у складу са правилима управног поступка и може да се користи увек, без временског ограничења, када се стекну Законом утврђени услови, посебно ако је о неком правном питању (као у случају о пензији) доцније заузето правно схватање повољније за осигураника и у функцији је заштите права осигураника, односно корисника права. Сагласно томе, правоснажно решење РФ ПИО може да се измени, под наведеним условима, само у корист осигураника, односно корисника права (Решење Уставног суда Републике Србије У-бр. 328/05 од 23. 3. 2006).

Актуелности из области радног права

ИЗМЕНА УСЛОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА „МОЈА ПРВА ПЛАТА”

Национална служба за запошљавање саопштила је да су, због изузетно велике заинтересованости послодаваца и незапослених лица за учешће у Програму „Моја прва плата”, дефинисани нови рокови по фазама реализације тог програма. Конкретно:

1) пријављивање кандидата реализоваће се у периоду од 8. 10. 2020. године до 8. 11. 2020. године;

2) процес избора кандидата од стране послодаваца одвијаће се у периоду од 8. 10. 2020. године до 15. 11. 2020. године;

3) на порталу „Моја прва плата” биће објављена коначна листа послодаваца са бројем одобрених извршилаца за сваког послодавца најкасније до 27. 11. 2020. године;

4) закључивање уговора између Националне службе, послодавца и изабраног кандидата, којим се уређују међусобна права и обавезе, вршиће се у периоду од 28. 11. 2020. године до 14. 12. 2020. године.

У складу са одредбом Програма којом је утврђено да Национална служба за запошљавање задржава право да ограничи број послодаваца по секторима и број оглашених позиција по послодавцу који се могу укључити у Програм како би се обезбедило равномерно учешће већег броја послодаваца из више различитих сектора, користиће се додатни критеријуми за формирање листе по следећем редоследу приоритета:

1) послодавци из приватног сектора за позиције са местом рада које припада девастираним подручјима или територији АП Косово и Метохија;

2) послодавци из приватног сектора за позиције са местом рада на осталим подручјима;

3) послодавци из јавног сектора за позиције са местом рада које припада девастираним подручјима или територији АП Косово и Метохија;

4) послодавци из јавног сектора за позиције са местом рада на осталим подручјима.

Приликом одобравања броја извршилаца по позицијама послодаваца могу бити примењени неки од следећих параметара:

- равномерна територијална распоређеност;
- број младих незапослених на евиденцији Националне службе за запошљавање по филијалама;
- број пријављених кандидата на оглашене позиције;
- број тражених извршилаца у односу на број запослених код послодавца;
- образовна структура незапослених;
- делатност послодавца;
- редослед по времену прихватања позиција од стране кандидата.

Након завршетка процеса селекције и избора кандидата од стране послодаваца, Национална служба за запошљавање на основу наведених критеријума и параметара донеће одлуку о формирању коначне листе изабраних послодаваца и кандидата.

ОБАВЕШТЕЊЕ ЗА ПОСЛОДАВЦЕ У ВЕЗИ СА ГОДИШЊИМ ОДМОРИМА У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 116. ЗАКОНА О РАДУ

Ради отклањања недоумица које поједини послодавци имају у погледу дужине трајања годишњег одмора када се запослени у току календарске године налази на плаћеном одсуству уз накнаду зараде, у складу са чланом 116. Закона о раду, или је привремено спречен за рад у смислу прописа о здравственом осигурању, указујемо на следеће:

Законом о раду прописано је да запослени стиче право на коришћење годишњег одмора у календарској години после месец дана непрекидног рада од дана заснивања радног односа код послодавца. Под непрекидним радом сматра се и време привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства са рада уз накнаду зараде. Празници који су нерадни дани у складу са законом, одсуство са рада уз накнаду зараде и привремена спреченост за рад у складу са прописима о здравственом осигурању не урачунавају се у дане годишњег одмора. Према томе, запослени који се у току календарске године за коју остварује право на годишњи одмор налази на плаћеном одсуству уз накнаду зараде, у складу са чланом 116. Закона о раду, или одсуствује са рада по основу привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању, има право на припадајући годишњи одмор, утврђен решењем о коришћењу годишњег одмора. Одсуство са рада по основу привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и плаћено одсуство уз накнаду зараде у складу са чланом 116. Закона о раду нису од утицаја на дужину трајања годишњег одмора, утврђену решењем о коришћењу годишњег одмора.

(Обавештење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 15. 10. 2020)

ОБАВЕШТЕЊЕ У ВЕЗИ СА РАДНИМ АНГАЖОВАЊЕМ НА ПОМОЋНИМ ПОСЛОВИМА У КУЋИ КОЈЕ ЋЕ БИТИ РЕГУЛИСАНО ПОПУТ СЕЗОНСКОГ У ПОЉОПРИВРЕДИ У ОДРЕЂЕНИМ ДЕЛАТНОСТИМА

Радно ангажовање особа које обављају помоћне послове у кући код више породица у току једног месеца биће регулисано попут сезонских радника у пољопривреди у одређеним делатностима, према Нацрту закона о изменама и допунама Закона о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима, који припрема Радна група Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Према Нацрту закона о изменама и допунама Закона о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима, у случају повреде на раду, наведене особе имале би право на здравствено осигурање, а по сваком дану рада били би им уплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање.

Рад поменутих особа тренутно је регулисан Законом о раду, који каже да са кућним помоћним особљем може да се закључи уговор о раду на неодређено или одређено време, са пуним или непуним радним временом, са свим правима која су прописана Законом о раду.

(Обавештење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 15. 10. 2020. године)

О спречавању сукоба интереса приликом обављања јавних функција – шта доноси нови закон

Овај текст бави се превентивним механизмима за спречавање корупције, који подразумевају препознавање и адекватно решавање питања сукоба интереса приликом обављања јавних функција како би се осигурало да одлуке које доносе јавни функционери буду исправне, ослобођене утицаја и правно и материјално утемељене, а јавни интерес очуван.

Маја Матић,
шеф Одсека за представке и сарадњу са другим државним органима Агенције за борбу против корупције, потпредседник Удружења сертификованих истражитеља превара Србије (АЦФЕ Србија)

Сви превентивни механизми који су осмишљени за спречавање корупције имају за циљ заштиту јавног интереса, смањење ризика од настанка корупције и јачање интегритета и одговорности органа јавне власти и јавних функционера. Очување јавног интереса подразумева да добробит остваре сви грађани или велика већина грађана, или одређена мањинска група у локалној, регионалној, односно националној заједници кроз деловање органа власти или организација овлашћених за вршење јавних овлашћења, који доносе исправне, на интегритету засноване одлуке. Уколико тога нема, корист остварују појединци на рачун јавног интереса.

Растуће потребе јавног сектора да се обезбеде адекватна јавна добра у ситуацијама када држава располаже ограниченим ресурсима и капацитетима, у циљу задовољавања јавних потреба грађана, доводе до блиске и учестале економске сарадње између јавног, приватног и непрофитног сектора, што доводи и до растућих могућности за сукоб интереса између личних, приватних интереса јавних функционера, као доносилаца одлука, и њихових јавних дужности. У ситуацији када питања сукоба интереса у друштву нису на адекватан начин решена, а интереси нису на правилан начин разграничени, односно јавни интерес заштићен, долази до тога да се губи разлика између циљева јавних и приватних расхода, а то је задовољавање јавних и задовољавање приватних потреба. На тај начин и јавни и приватни расходи на крају доводе до истог циља – задовољавања личних, односно потреба појединаца, као и до максимизације личног профита на штету јавног интереса и корисности за ширу друштвену заједницу. Угрожен је интегритет институција, при чему је њихов рад пристрасан и нетранспарентан.

Током примене Закона о Агенцији за борбу против корупције („Сл. гласник РС” бр. 97/08, 53/10 , 66/11 – УС, 67/13 – УС, 108/13 – др. закон, 112/13 – др. пропис и 8/15 – УС) почев од 1. јануара 2010. године, уз измене и допуне које су касније уследиле, уочена је потреба да се велики број одредаба прецизира и да се на другачији начин уреде одређена битна питања везана, пре свега, за сукоб интереса, кумулацију јавних функција, пријављивање имовине и прихода функционера и овлашћења Агенције. Поред одредаба којима су били уређени правни положај, надлежност, организација и рад Агенције за борбу против корупције, Закон је садржао и одредбе којима се уређују правила о спречавању сукоба интереса при обављању јавних функција,

ЗАКЉУЧАК

Од јавних функционера грађани очекују промовисање индивидуалне одговорности и пружање личног примера – да делују у сваком тренутку тако да њихов интегритет служи за пример другим јавним службеницима и јавности. С друге стране, јавни функционери морају да прихвате одговорност за непоступање по правилима, а не да буду заштићени од сваке одговорности. Јавни функционери морају да прихвате одговорност за идентификовање и решавање сукоба интереса када до сукоба ипак дође. Очекује се да јавни функционери и органи јавне власти покажу посвећеност интегритету и професионализму кроз ефикасну примену правила о сукобу интереса у пракси.

Стварање организационе културе која је нетолерантна на сукоб интереса кључно је за успостављање интегритета јавног функционера и јавне институције. Институције треба да обезбеде и примене адекватне политике, процесе и праксе у радном окружењу за подстицање ефикасне контроле и управљање ситуацијама сукоба интереса. Организациона пракса треба да подстакне јавне функционере да обелодане наведене случајеве и расправљају о сукобу интереса на транспарентан и адекватан начин. Органи јавне власти и институције треба да стварају и одржавају културу отворености комуникација и дијалога који се тичу интегритета и проблема у решавању сукоба интереса, као и да унапреде правила, а затим примене иста.

Спољни надзор је суштински део система интегритета. Јавне организације и службеници одговорни су за своје одлуке, поступке и трошкове. Надзор доприноси ефикасности система јавног интегритета, нарочито адекватним одговорима јавних организација на препоруке надзорних тела, ефикасним поступањем по притужбама и жалбама, како кроз сопствене поступке надзорних тела тако и кроз поступке јавних организација и непристрасно спровођење закона и прописа у целом јавном сектору. Поред стварања специфичних механизама за успостављање и јачање јавне одговорности, надзор може да подстакне учење кроз евалуацију и истицање лоших и добрих пракси У већини земаља надзор и контрола у питањима сукоба интереса представљају одговорност многих тела и актера. Као такав, приступ решавању сукоба интереса свуда је изузетно фрагментиран и децентрализован. Због тога је у датој области неопходна снажна и независна етичка институција која ће санкционисати повреде на прави начин и спровести институционалне обавезе, без обзира на политичку или личну лојалност. Таква институција пружила би ефикаснију одговорност и помогла да се поврати поверење јавности у етички процес.

Управо су циљеви успостављања правног оквира и транспарентног решавања случајева сукоба интереса у пракси приликом вршења функција јавних функционера, где постоји потенцијал да приватни интереси утичу на обављање јавне функције, као и непристрасног и независног решавања случајева на истоветан начин, кључни за унапређење интегритета међу службеницима, али и неговање поверења јавности у јавне институције.

Електронски часопис

ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис **„Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ"**, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар правних аката" и „Регистар прописа".

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Комасација пољопривредног земљишта

Основни циљ комасације је груписање земљишта ради стварања бољих услова за пољопривредну производњу, а у овом тексту понудили смо подробнији приказ поменутог појма, програма, учесника у поступку и других значајних питања.

Богдан Младеновић, дипл. правник, секретар Пољопривредног факултета Универзитета у Београду

ШТА ЈЕ КОМАСАЦИЈА?

Најчешћа дефиниција на коју се наилази у литератури дефинише **комасацију** као скуп мера из области просторног планирања, права, технике, економије, геодезије и пољопривреде, које државни органи спроводе на земљишној територији (ван урбаних средина) у циљу поспешивања услова живота и експлоатације пољопривредног земљишта.

КОМАСАЦИЈА – КРАТАК ИСТОРИЈСКИ ПРЕГЛЕД

Комасација се, као аграрноправна мера, спроводи у циљу груписања земљишних честица ради рационалне пољопривредне производње. Историјски посматрано, на данашњој територији Републике Србије комасација је позната још од половине XIX века (на територији Војводине, тада у саставу Аустроугарске монархије), од када почиње њена примена, а интензивира се почетком XX века, тј. од 1908. године, када је Угарски сабор донео Закон о комасацији на подручју Баната и Бачке, који је, интересантно је поменути, био у примени све до 1941. године. На територији централне Србије први зачетак комасације бележи се 1901. године, када се под називом „Груписање сеоских имања на основу трампе" суштински започиње са применом комасације као аграрноправне мере. Велику тешкоћу у спровођењу комасације, односно разлог за неспровођење исте, посебно на подручју централне Србије, и тада, али и по окончању Другог светског рата представљао је недостатак премера и катастра. Тек 1974. године донет је Закон о арондацији и комасацији пољопривредног земљишта и шума („Сл. гласник СРС" бр. 30/1974), који коначно препознаје и признаје значај комасације као важне мере у спровођењу пољопривредне политике, па је несумњиво представљао значајан подстицај за спровођење комасације у Србији.

КОМАСАЦИЈА ДАНАС

Комасацију, односно њено спровођење у Србији уређују следећи:

1. закони:

- Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС" бр. 62/2006, 65/2008 – други закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 – други закон),
- Закон о државном премеру и катастру („Сл. гласник РС" бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – Одлука УС РС, 96/2015, 113/2017 – други закон, 27/2018 – други закон, 41/2018 – други закон и 9/2020 – други закон; аутентично тумачење – 47/2017);

2. подзаконски акти:

- Правилник о садржини, поступку израде и доношења програма комасације („Сл. гласник РС" бр. 62/2020),
- Правилник о садржини техничке документације за извођење геодетско-техничких радова (пројеката) у комасацији („Сл. гласник РС" бр. 85/2020),
- Правилник о катастарском класирању и бонитирању земљишта („Сл. гласник РС" бр. 63/2014),
- Упутство о начину вршења геодетско-техничких радова и утврђивању вредности зе-

ЗАБРАНА ИЗГРАДЊЕ ОБЈЕКАТА И ПОДИЗАЊА ВИШЕГОДИШЊИХ ЗАСАДА

ЗПЗ изричито прописује да од дана објављивања одлуке о спровођењу комасације не може да се врши изградња објеката и подизање вишегодишњих засада и усева на комасационом подручју, као и да власник земљишта не може да оствари право на накнаду за улагања у објекат или вишегодишњи засад на земљишту у комасационој маси, ако је та улагања извршио после дана објављивања одлуке о спровођењу комасације.

ПРИНЦИПИ РАСПОДЕЛЕ КОМАСАЦИОНЕ МАСЕ

ЗПЗ установљава принцип да сваки власник, односно корисник земљишта добија из комасационе масе земљиште одговарајуће вредности, а по могућности исте катастарске културе и удаљености од насеља, као и положаја који пружа приближно једнаке могућности у погледу начина обраде које је имао пре комасације, као и да при расподели земљишта из комасационе масе сваки учесник комасације мора да добије земљиште правилнијег облика и на мањем броју места него што је унео у комасациону масу, уколико је унео земљиште на два или више места.

ЕФЕКТИ КОМАСАЦИЈЕ

Комасација је несумњиво дуг и свакако не јефтин поступак, који, када се спроведе, има дугорочне позитивне ефекте. Економски ефекти огледају се у укрупњености поседа, што доводи до значајних уштеда за власнике при пољопривредној производњи, затим у удаљености поседа – смањењу дистанце од економског дворишта пољопривредника до поседа, ефикаснијој производњи – смањују се трошкови механизације, утрошеног горива, утрошеног семена и средстава за заштиту биља, а омогућава се и боља и једноставнија организација производње. Сви ти разлози доводе до побољшања економског положаја домаћинстава која су учествовала у поступку комасације.

Комасација има ефекат и на изградњу инфраструктуре, односно на могућност да се кроз комасацију реше имовинскоправни односи на земљишту које је потребно за изградњу инфраструктуре, без спровођења поступка експропријације земљишта. Наиме, поступак експропријације може да траје значајно дуже од поступка комасације, посебно када дође до поступка по жалби, а након тога и до покретања судских спорова, што скоро увек прати експропријацију.

Комасација има ефекат и на заштиту животне средине (изградња депонија и атарских путева, што смањује утрошак горива, а самим тим и загађење ваздуха). Потребно је указати на то да и услед климатских промена, које су евидентне у последњим деценијама, обједињене информације, односно подаци које евидентира Републички геодетски завод (катастар непокретности, катастар водова и премер непокретности, па чак и јединствена евиденција стамбених заједница) омогућавају брже деловања у случајевима као што су природне катастрофе и/или елементарне непогоде, што доприноси бољој заштити људских живота, природе и животне средине.

На крају може да се истакне и да **комасација** обухвата планске, организационе, правне, економске и техничке мера које се спроводе у циљу укрупњавања и побољшања природних и еколошких услова на земљишту. Основни циљ комасације је груписање земљишта ради стварања бољих услова за пољопривредну производњу. Комасација треба да створи услове за укрупњавање поседа и формирање парцела што правилнијег облика како би се омогућила механизована производња, односно олакшала примена пољопривредне механизације, формирала мрежа атарских путева и олакшао приступ сваком имању, али и формирале мреже канала за наводњавање и одводњавање, као и заштитни појасеви, па би се тако решила и имовинскоправна питања.

Заштита поверилаца према Закону о привредним друштвима

Закон о привредним друштвима низом својих одредби прописује заштиту поверилаца у ситуацијама када су привредна друштва дужници, с тим што је та заштита у неким случајевима прописана експлицитно, док у другим произлази из општих услова које једна норма прописује.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Положај поверилаца по природи ствари у знатној мери се разликује у односу на то да ли се у својству дужника јављају друштва лица или друштва капитала. У тзв. друштвима лица пресудна су лична својства чланова друштва, при чему чланови одговарају за обавезе друштва, док су у друштвима капитала, по правилу, пресудни улози, при чему су лична својства оснивача у другом плану, а њихова одговорност је ограничена. С обзиром на то да је у тзв. друштвима капитала одговорност чланова друштва ограничена, наведену заштиту потребно је посебно прописивати за разне ситуације о којима ће бити говора у овом тексту. Што се друштава лица тиче, повериоци су донекле заштићени и самом природом тих друштава. Наиме, ортаци у ортачком друштву, као и комплементари у командитном друштву, неограничено су солидарно одговорни целокупном својом имовином за обавезе друштва. То значи да њихова одговорност постоји и када друштво не може да измири своје обавезе, а и по престанку друштва за обавезе које су настале у време његовог постојања. Солидарна одговорност значи да поверилац може да се наплати од било ког ортака или комплементара за целокупне обавезе друштва. Ортак или комплементар у том случају могу да истакну регресни захтев у односу према другим члановима. Што се предузетника тиче, Закон о привредним друштвима дефинише га као пословно способно физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода, па је као такво регистровано у складу са законом о регистрацији. То значи да је правни субјективитет физичког лица јединствен имало оно или не својство предузетника, тако да предузетник за све обавезе настале у вези са обављањем своје делатности одговара целокупном својом имовином, с тим што у ту имовину улази и имовина коју стиче у вези са обављањем делатности.

Што се друштава капитала тиче, заштита поверилаца у неким случајевима прописана је експлицитно, а у другим заштита произлази из општих услова које једна норма прописује. То друго је случај када је у питању члан 33. Закона о привредним друштвима, којим су прописана ограничења овлашћења заступника. Наиме, **заступник је дужан да поступа у складу са ограничењима својих овлашћења, која су утврђена актима друштва или одлукама надлежних органа друштва, али та ограничења не могу да се истичу у односу према трећим лицима, па самим тим ни према повериоцима друштва**. Изузетно, ограничења овлашћења заступника у виду заједничког заступања, односно обавезног супотписа могу да се истичу у односу према трећим лицима ако су регистрована у складу са законом о регистрацији. То значи да, уколико је интерним актима друштва, нпр. оснивачким актом, прописано да је директор друштва дужан да приликом закључења одређених уговора прибави сагласност надзорног одбора, наведено ограничење не може да се истиче

прописима о доприносима за обавезно социјално осигурање, на дан отварања стечајног поступка, као и потраживања по основу закључених уговора са привредним друштвима чији су предмет неисплаћене обавезе на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање запослених за последње две године пре отварања стечајног поступка, чију основицу за обрачун чини најнижа месечна основица доприноса, сагласно прописима о доприносима за обавезно социјално осигурање, на дан отварања стечајног поступка. У други исплатни ред спадају потраживања по основу свих јавних прихода доспелих у последња три месеца пре отварања стечајног поступка, осим доприноса за пензијско и инвалидско осигурање запослених. Ти повериоци не могу да захтевају обезбеђење својих потраживања у случају смањења основног капитала, док сви други могу.

Потребно је нагласити да до смањења основног капитала не долази уколико друштво прода неновчани улог, с обзиром на то да је за његову продају добијена противвредност у виду купопродајне цене.

Поред свега, Законом је детаљно регулисана заштита поверилаца приликом статусне промене. Статусном променом, иначе, друштво стицалац наслеђује права и обавезе друштва преносиоца, па потраживање које је поверилац имао према друштву преносиоцу након статусне промене има према друштву стицаоцу. Право на ту заштиту има поверилац који сматра да ће статусна промена у којој учествује његов дужник угрозити намирење његовог потраживања. Поверилац може да се обезбеди: 1. давањем обезбеђења у виду залоге, јемства и слично; 2. изменама услова уговора по основу ког је настало потраживање или раскидом тог уговора; 3. одвојеним управљањем имовином друштва преносиоца до намирења потраживања; 4. предузимањем других радњи и мера које обезбеђују повериоцу положај који није лошији у односу на положај који је имао пре спровођења статусне промене. Поверилац који не добије одговарајућу заштиту има право да тужбом надлежном суду против свог дужника захтева добијање одговарајуће заштите. Поверилац има право на заштиту само ако докаже да је намирење његовог потраживања угрожено услед статусне промене. На захтев друштва суд може да одреди привремену меру забране спровођења статусне промене, ако нађе да је то нужно и оправдано ради обезбеђивања одговарајуће заштите за повериоца који је поднео тужбу.

Повериоце Закон штити и у случају ликвидације, тако да се за време ликвидације друштва не исплаћује учешће у добити, односно дивиденде, нити се имовина друштва расподељује члановима друштва пре исплате свих потраживања поверилаца. Ликвидациони управник је дужан да познатим повериоцима који пријављују потраживање упути и писано обавештење о покретању ликвидације друштва најкасније у року од петнаест дана од дана почетка ликвидације друштва. По окончању ликвидације ортаци и комплементари одговарају неограничено солидарно за обавезе друштва у ликвидацији и након брисања друштва из Регистра привредних субјеката. Командитори, чланови друштва с ограниченом одговорношћу и акционари акционарског друштва одговарају солидарно за обавезе друштва у ликвидацији и након брисања друштва из поменутог регистра, и то до висине примљеног износа из ликвидационог остатка.

Заштита поверилаца предвиђена је и приликом враћања додатних уплата, тако да је прописано да је друштво у обавези да врати додатне уплате члановима друштва, на њихов захтев, само ако то није неопходно за покриће губитака друштва или за намирење поверилаца друштва. Такође, **при искључењу члана друштва** одлуком скупштине или суда искључени члан остаје у обавези да уплати односно унесе уписани улог и изврши додатне уплате на које је био обавезан, ако је то неопходно за намирење поверилаца друштва.

Дакле, Закон о привредним друштвима детаљно се позабавио заштитом поверилаца, али, и поред одредби тог закона, повериоци врло често остану ненамирени за потраживања која имају према презаduженим привредним друштвима. Најбоље је за повериоце да се превише не ослањају на одредбе Закона, већ да се приликом закључења уговора или започињања правног посла на ваљан начин обезбеде уколико процене да би наплативост потраживања могла да буде неизвесна.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Надлежност комисије за јавне набавке

П: *Да ли у поступку заштите права по захтеву који је поднет пре истека рока за подношење понуда решење наручиоца или одговор Републичкој комисији за заштиту права на основу одредаба члана 220. став 1. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 91/2019) доноси комисија за јавну набавку или директор на предлог комисије за јавну набавку? То посебно имајући у виду одредбе члана 38. став 1. тачка 2) Закона о јавним набавкама, које предвиђају да је наручилац дужан да, као пословну тајну, чува податке о привредним субјектима заинтересованим за учешће у поступку јавне набавке, с тим што једино чланови комисије за јавну набавку у току трајања рока за подношење понуда имају податак о томе ко је поднео евентуалне захтеве за додатна појашњења и захтеве за заштиту права.*

О: Чланом 92. став 7. ЗЈН прописано је да комисија за јавну набавку предузима потребне радње у случају подношења захтева за заштиту права. То значи да је обавеза комисије да припреми оглас – обавештење о поднетом ЗЗП-у, као и да пошаље копију ЗЗП-а изабраном понуђачу (ако га има), испита испуњеност процесних претпоставки итд. Како је, међутим, истом одредбом дефинисано да комисија предузима и све радње у поступку, које су истовремено и потребне радње у поступку заштите права – одлучивање о поднетом ЗЗП-у, то је мериторно одлучивање о захтеву такође у надлежности комисије за јавну набавку.

Поступак заштите права

П: *Да ли у поступку заштите права у целини или делимично мора да се поништи покренути поступак јавне набавке уколико наручилац по захтеву за заштиту права поднетом пре истека рока за подношење понуда хоће да донесе решење о усвајању захтева за заштиту права, након чега треба да се измени само један документ (битан документ) у оквиру конкурсне документације, а не цела конкурсна документација, као и јавни позив у погледу одређивања новог рока за подношење понуда, или у сваком случају подношења захтева за заштиту права пре истека рока за подношење понуда, ако је захтев у целини основан, у целости мора да се поништи покренути поступак?*

О: Члан 220. Закона о јавним набавкама прописује претходни поступак код наручиоца ако је поднет захтев за заштиту права. Наручилац може да донесе решење о усвајању захтева (делимично поништење поступка), које доставља подносиоцу захтева, понуђачима и Републичкој комисији у року од три дана од дана доношења. Дакле, дата је могућност наручиоцу да, ако сматра да подносилац захтева основано указује на неке неправилности које могу да се отклоне тако да се поступак оконча на законит начин, сам усвоји захтев за заштиту права и делимично поништи поступак, као и да након тога предузме све потребне радње у циљу отклањања недостатака. Ако наручилац не усвоји све наводе из захтева, постоји

У конкретном случају ради се о замени на одређено време за више од шест часова недељно, при чему није могуће да се запослени (па и директор) у радном односу са пуном нормом распореди на те часове. С друге стране, директору је неопходна и сагласност министра просвете за извођење наставе.

РАДНО ПРАВО

Боловање и престанак радног односа који је заснован на одређено време

П: *Запослени који се повредио на раду у нашој компанији тренутно је на боловању по основу повреде на раду. Уговор му истиче, а с обзиром на то да нам се смањује производња, не бисмо да му продужимо уговор. Да ли постоји законска препрека у вези са тим?*

О: Посебну заштиту од отказа ужива само запослени, сагласно члану 187. Закона о раду, за време трудноће, породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, ком послодавац не може да откаже уговор о раду. Радни однос на одређено време престаје истеком рока на који је заснован и у случају када запослени одсуствује са рада због привремене спречености за рад (боловање),

Дакле, нема сметњи да, ако истекне рок на који је закључен радни однос, исти престане сагласно члану 175. став 1. тачка 1) Закона. Такође, сагласно члану 101. став 4. Закона о здравственом осигурању, за осигураника коме је престао радни однос у току коришћења права на накнаду зараде због повреде на раду или професионалне болести исплату накнаде зараде обезбеђује Републички фонд од дана престанка радног односа осигураника.

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- **Закон о здравственој заштити** („Сл. гласник РС” бр. 25/2019)

  – од 11. октобра 2020. године почиње да тече рок за подношење регистрационе пријаве и прописане документације за упис усклађивања у Регистар здравствених установа формиран при Агенцији за привредне регистре. Напомињемо да наведени рок траје три месеца и окончава се 11. јануара наредне године, а све здравствене установе које поштују наведени рок и **до 11. јануара 2021. године** поднесу регистрациону пријаву, с потребном документацијом за упис усклађивања у Регистар здравствених установа, неће бити у обавези да плаћају накнаду за упис усклађивања у износу од 4.900,00 динара.

- **Закон о изменама и допунама Закона о странцима** („Сл. гласник РС” бр. 31/2019)

  – одредаба члана 6. почиње да се примењују од 1. 12. 2020. године.

- **Одлука о изменама и допунама Одлуке о извештавању банака** („Сл. гласник РС” бр. 27/2020)

  – примењује се од 2. новембра 2020. године, осим тачке 3), која се примењује од 31. марта 2021. године.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом…" бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом 11. новембра

Историја би требало да буде учитељица живота и мајка мудрости, али да би то била, мора јој се посветити дужна пажња како би се критички осмотриле одређене теме и предупредило понављање истих грешака.

„Једно се у рату прича, друго се у миру догађа, тако је откако је гавран поцрнео"[1]

Идући у сусрет веома важном дану који се обележава 11. новембра – **Дану примирја у Првом светском рату**, али и нешто мало касније мање познатој годишњици доношења првог закона о ратним ветеранима, не можемо а да се не замислимо да ли је иједна отаџбина одужила дуг својим борцима онако како су се они одазвали њеним позивима у помоћ. Најстрашнија страдања која се могу доживети, без обзира на то што су правдана блиставим идејама слободе или правде, стварала су милионе невољника, који по потписаним примирјима и савезима више не би имали где да се врате или једноставно то не би ни желели. Милиони залуд изгубљених живота и инвалидност, као и одавање алкохолу и другим опојним средствима како би се преживела будућност, емоционално отуђење од породице и старих пријатеља, бег од стварности и немогућност да се у њој функционише, ради и ствара, представљају изузетно озбиљне проблеме са којима је свака држава дужна да се суочи, да их призна и реши, нудећи свеобухватну материјалну, социјалну и здравствену помоћ преживелим борцима и њиховим породицама, као и породицама погинулих ратника. Ако се у обзир узму само 20. и 21. век, од броја погинулих, ратних инвалида и ратне сирочади на нашим просторима може само да нам се заврти у глави, а нарочито ако се томе дода светска статистика, која броји милионе, при чему се тај број, нажалост, повећава из дана у дан.

„Све ће то народ позлатити"

Именованом приповетком српски писац Лаза Лазаревић извртнуо је на наличје став државе према онима који су жртвовали све за њену слободу. Син казанџије Благоја враћа се без ноге и руке кући и наилази на сажаљење и страх сународника, који се и сами боре за опстанак у послератним годинама, али и на небригу државе, чије је додељено издржавање из инвалидског фонда толико да младић мора да проси, док се отац због туге пропија и умире. Та слика престрашених земљака пред ратним инвалидом помало подсећа на слику из филма „Марш на Дрину" Жике Митровића из 1964. године, када је војницима дат одмор и послужен ручак, а у

[1] „Књига о Милутину", Данко Поповић, НИРО Књижевне новине, Београд 1989, стр. 62

на и допуна закона, како би коначно исти био по мери свих и како не би изоставио ниједну категорију која је на било који начин била оштећена у току рата.

„Ја сам газио у крви до колена
и немам више снова. […]
И ја у овом мутном мору блуда и кала
не тражим плена;
ох, ја сам жељан зрака! И млека!
И беле јутарње росе!”[15]

Иако смо навикли да у биоскопима гледамо филмске хитове који величају моћ праведне борбе против тероризма или угњетавања малих народа, а ни СФРЈ није била имуна на хиперболично слављење хероја из Другог светског рата, критички настројени режисери пружали су нам увид у стварност страшнију од било које замисли. Познати амерички режисер Оливер Стоун, који је и сам био добровољац у рату у Вијетнаму, као огледало под нос америчке администрације потура потресне сцене нехуманог односа полиције према ратним ветеранима у филму „Рођен 4. јула.” У „Ловцу на јелене” Мајкла Ћимина и „Апокалипси данас” Френсиса Форда Кополе искрсавају слике сличне онима из књижевности – изгубљени појединци чије ноћне море постају јава, а пакао рата преноси се у мирнодопску јаву и онемогућава јунаке да наставе свој живот. „Црни талас” српске кинематографије такође се обрачунавао са једностраним схватањима, а 90-их година 20. века и у филму добијамо потпуну критику ратних подухвата кроз ликове повратника из рата („Тамна је ноћ”, „Кажи зашто ме остави” и сл.). У новије време, када је прослављано 60 година постојања НАТО пакта на самиту у Чикагу, око педесеторо бивших ратника јавно је вратило своја ратна одликовања, бацајући их у правцу зграде где се одржавала конференција. Поруке су биле потресне – да су лажима увучени у конфликт, као и да дубоко жале због деструкције и жртава изазваних у земљама у којима су ратовали.[16]

Не чуди онда што су најбољи међу људима, и сами учесници појединих ратова, речју и сликом настојали да викну што јаче колико је жртава већ створено и колико их је потребно да би се свет помирио – „Због оружје” Хемингвеја или „На западу ништа ново” Ремарка, „Дан шести” Растка Петровића или „Дневник о Чарнојевићу” Црњанског, кроз помућена сећања, бљескове патње и потмуле унутрашње олује главног јунака говоре о тегобама које стижу сваког човека који се сусретне са страхотама на ратишту. Чини се да је свету потребно озбиљно буђење, али и да је истину исцртану књижевном речју и на филмском платну мало ко увидео и уважио.

15 На линку: http://www.rasen.rs/2017/02/dusan-vasiljev-covek-peva-posle-rata-1920/#.X5aeCvlKi00

16 На линку: http://fakti.org/globotpor/americki-ratni-veterani-bacili-medalje

Приредила: **Милица Радованчев,** лектор

Развојем језика унапређивале су се могућности споразумевања међу људима, али и друштвени односи, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постизао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе, који је заснован управо на језику. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Језик, злочин и право

Ако пођемо од дефиниције језика Ранка Бугарског, по којој је „језик систем знакова који човеку омогућује развијен друштвени и душевни живот, и који се остварује у општењу међу људима", можемо да закључимо да је језик и биолошка и психолошка и социолошка појава. Тај социолошки аспект посебно је интересантан када се узме у обзир веза између идентификовања починилаца одређених кривичних дела и синтаксичких, фонетских и морфолошких могућности одређеног језика.

Лингвистички отисак[1]

Предистражни и кривични поступак подразумевају, између осталог, прикупљање доказа којима се откривају и потврђују починиоци неког кривичног дела. Осим оних одавно познатих доказа, као што су искази сведока, отисци прстију или средства којима је дело извршено, у новије време показало се да и језичке особености неког писаног или усменог трага итекако могу да преокрену читав судски процес.

Није новина да се на основу рукописа штошта може закључити о особи која пише нити да свако поседује карактеристике у говору и изражавању по којима се препознаје, али је новина како то може да утиче на истрагу када је починилац непознат и када полиција нема довољно других трагова како би га пронашла. Показало се да је довољно да један језички стручњак прочита писмо уцене, тестамент или исказ дат у полицији и да утврди пол, узраст, степен образовања и склоности осумњиченог, као и да ли је нешто написао у пуној свести и самовољно или под принудом.

Области форензике стално се допуњавају и шире, па се тако, управо због писаних и усмених доказа у судским поступцима и истрагама, развила и у свету већ више од педесет година користи **форензичка лингвистика**, као и **форензичка фонетика и акустика**, чији стручњаци на основу боје гласа, интонације или начина изговора, као и одабира речи и сложености изражавања могу да израде профил осумњиченог и сузе истрагу, помажући тако истражним органима у проналажењу починиоца. Како је у својој студији навео Џон Олсон, директор Института за форензичку лингвистику у Великој Британији и водећи светски експерт у наведеној области, „форензичка лингвистика може да се дефинише као додирна тачка између језика, злочина и права".[2]

Управо предавање Џона Олсона на научном скупу под називом „Форензичка лин-

[1] Приказ књиге Џона Олсона „Форензичка лингвистика", Накладни завод Глобус Загреб, 2010.

[2] Приказ књиге Џона Олсона „Форензичка лингвистика", Накладни завод Глобус Загреб, 2010.

је имовине исплати милион евра тако што је сачинио писмо претеће садржине: „Уколико желите да остатак живота не проведете у затвору и будете остали без целокупне имовине коју имате ви и ваша фамилија, спремићете ми милион евра како би вас заштитили од истраге против вас и ваше породице." Поред тога, осумњичени је у писму одредио начин исплате, наводећи да половина тог износа буде у новчаницама од по 500 евра, при чему је оставио и број телефона путем ког уцењивано лице треба да потврди да је предлог прихватило, с тим што ће за остали део новца да добије нова упутства. Окривљени није успео у својој намери јер је оштећени пријавио случај полицији, тако да је дело остало у покушају. Оштећени није знао ко је пошиљалац претећег писма, па је требало обавити одређене анализе како би исти био идентификован. У сентенци из пресуде која нам је доступна[5] поступак идентификације није описан, али, имајући у виду одлике стила запажене у претходно описаном случају, и овде можемо бити сигурни да су ограничен речник и неправилно изражавање сигурно помогли истражним органима у, ако не проналажењу, оно бар сужавању круга осумњичених лица. Једино на шта увек треба обратити пажњу у сличним случајевима јесте и да ли се починилац заиста тако изражава или намерним погрешкама прикрива трагове ка себи. У вези са тим **веома важно питање за форензичке лингвисте и форензичке психологе јесте и питање истинитости и веродостојности исказа како сведока тако и осумњичених, како би такви искази имали потребну истражну вредност**.

Када је наведени случај у питању, порука која је упућена оштећеном, објективно гледано, представља озбиљну претњу јер је осумњичени захтевао одређени новчани износ и инсинуирао да ће учинити зло и оштећеном и његовој породици. Како прописује Законик о кривичном поступку у Србији, за постојање претње приликом кривичног дела изнуде није неопходно да је лице које прети у могућности да претњу оствари, већ је довољно да пасиван субјекат има основа да претњу схвати као озбиљну и остварљиву. Првостепени суд је ипак навео да се не ради о озбиљној претњи, што је супротно и утврђеном следу догађаја, с обзиром на то да је оштећени случај пријавио полицији и да је након завршене контроле пословања његовог предузећа био лишен слободе, а да се порука која му је била упућена тицала управо законитости у његовом пословању. Одређене околности које је првостепени суд утврдио, као што су то да окривљени није био ни на каквој функцији нити је имао било какав утицај на покретање истраге оштећеног, нити је као обичан грађанин тако нешто могао да спречи, требало би сагледати кроз призму оштећеног, који све то није могао да зна јер није ни знао ко му је претњу упутио.

Закључак

Став професора Шаја је да, ако се прихвати општи став да људи употребљавају 99% језика на исти начин, **онда само 1% језика садржи неку различитост на основу које се сви ми разликујемо**.[6] Оно што је посебно фасцинантно је да форензички лингвисти користе тај 1% да помогну полицијским службама и другим установама приликом откривања људи који прете, уцењују, анонимно откривају нешто или обављају сличне незаконите радње, тако што конструишу профил осумњиченог на основу својстава његовог говора. Чињеница је да тај посао није нимало лак и да због настојања починилаца да прикрију трагове лингвисти често могу да се упуте у погрешном смеру, али и да знање стручњака свакако треба више да се користи у предистражним и истражним поступцима како би се брже и тачније обликовао профил осумњиченог и исти привео правди.

Приредила: **Милица Радованчев,** лектор

[5] Подаци о случају преузети су из Пресуде Апелационог суда у Нишу Кж. 347/13 од 25. 6. 2013. године.

[6] Лидија Николић Новаковић „Форензичка лингвистика – Примена метода форензичке лингвистике у криминалистичким истрагама претње", Европски дефендологија центар, Бањалука 2017.

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ЈАВНИ ДУГ, ДРЖАВНА ПОМОЋ

- Одлука о утврђивању критеријума за избор банака које ће вршити услуге куповине и продаје и друге финансијске услуге у вези са дугорочним државним хартијама од вредности емитованих на међународном финансијском тржишту („Сл. гласник РС” бр. 118/2020 од 25. 9. 2020)

- Уредба о измени Уредбе о утврђивању Државног програма обнове инфраструктуре која је у надлежности јединице локалне самоуправе оштећене или порушене услед дејства поплава и града у мају и јуну 2018. године („Сл. гласник РС” бр. 120/2020 од 2. 10. 2020)

- Уредба о допуни Уредбе о утврђивању Државног програма обнове инфраструктуре оштећене или порушене услед дејства поплава и града у јуну 2019. године, која је у надлежности јединице локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 120/2020 од 2. 10. 2020)

- Уредба о допуни Уредбе о утврђивању Државног програма обнове објеката јавне намене у јавној својини у области образовања, здравства и социјалне заштите, оштећених или порушених услед дејства поплава и града у јуну 2019. године („Сл. гласник РС” бр. 120/2020 од 2. 10. 2020)

- Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи кроз докапитализацију учесника на тржишту ради отклањања поремећаја у привреди проузрокованих епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи ради отклањања озбиљног поремећаја у привреди проузрокованог епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Уредба о измени Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи ради отклањања штетних последица проузрокованих епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

СПРЕЧАВАЊЕ КОРУПЦИЈЕ

- Правилник о начину подношења обавештења о учешћу у поступку јавне набавке, приватизације или другом поступку чији је исход закључивање уговора са органом јавне власти („Сл. гласник РС” бр. 118/2020 од 25. 9. 2020)

- Правилник о поклонима јавних функционера („Сл. гласник РС” бр. 118/2020 од 25. 9. 2020)

- Правилник о Регистру јавних функционера и Регистру имовине и прихода јавних функционера („Сл. гласник РС” бр. 118/2020 од 25. 9. 2020)

- Правилник о поступању по представкама („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

ЗАШТИТА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 120/2020 од 2. 10. 2020)

- Уредба о измени Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 122/2020 од 9. 10. 2020)

- Уредба о допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Одлука Уставног суда РС број ИУо-45/2020 којом се: 1. утврђује да одредбе члана 4в став 6, члана 4г став 6. и члана 4д став 2. Уредбе о мерама за време ванредног стања („Службени гласник РС”, бр. 31/20, 36/20, 38/20, 39/20, 43/20, 47/20, 49/20, 53/20, 56/20, 57/20, 58/20 и 60/20) и члана 2. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије („Службени гласник РС”, број 39/20), у делу који гласи: „без обзира на забрану из члана 8. став 3. Закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16 и 98/16 – УС)”, нису у време важења биле у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговором; 2.

- Правилник о основама и мерилима за одређивање накнаде за рад, награде и накнаде стварних трошкова повереницима (пречишћен текст) („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Правилник о уступању потраживања („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Правилник о уновчавању имовине финансијских институција у стечају или ликвидацији („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Уредба о реализацији поступка наплате потраживања којима у име и за рачун Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине управља и располаже Агенција за осигурање депозита („Сл. гласник РС” бр. 124/2020 од 16. 10. 2020)

САОБРАЋАЈ

- Правилник о условима у погледу здравствене способности чланова посаде бродова и других пловила, као и условима и начину вршења здравственог надзора („Сл. гласник РС” бр. 118/2020 од 1. 10. 2020)

- Уредба о изменама и допуни Уредбе о управљању ваздушним простором („Сл. гласник РС” бр. 120/2020 од 2. 10. 2020)

- Правилник о гранским стандардима из области железничког саобраћаја („Сл. гласник РС” бр. 121/2020 од 5. 10. 2020)

- Правилник о условима за центре стручног оспособљавања у железничком саобраћају („Сл. гласник РС” бр. 121/2020 од 5. 10. 2020)

- Правилник о техничком прегледу железничких возила („Сл. гласник РС” бр. 121/2020 од 5. 10. 2020)

- Правилник о заједничкој безбедносној методи за праћење ефикасности управљања безбедношћу у току експлоатације и одржавања железничког система („Сл. гласник РС” бр. 124/2020 од 16. 10. 2020)

- Правилник о заједничкој безбедносној методи за надзор безбедносног учинка после издавања сертификата о безбедности за превоз или сертификата о безбедности за управљање железничком инфраструктуром („Сл. гласник РС” бр. 124/2020 од 16. 10. 2020)

- Наредба о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја („Сл. гласник РС” бр. 125/2020 од 22. 10. 2020)

- Правилник о безбедносним седиштима („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Правилник о измени и допуни Правилника о возачким дозволама („Сл. гласник РС” бр. 128/2020 од 26. 10. 2020)

ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

- Правилник о начину вођења одвојеног рачуноводства и провере веродостојности регулаторних извештаја јавног поштанског оператора („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Правилник о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

- Правилник о техничким условима за кућне сандучиће („Сл. гласник РС” бр. 126/2020 од 23. 10. 2020)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Уредба о утврђивању елемената годишњег програма пословања за 2021. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2021–2023. године јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса („Сл. гласник РС” бр. 124/2020 од 16. 10. 2020)

- Правилник о врсти, висини и условима гаранције путовања, висини депозита у зависности од категорије лиценце, начину активирања, намени средстава, као и о другим условима које мора да испуни организатор путовања („Сл. гласник РС” бр. 124/2020 од 16. 10. 2020)

- Закон о министарствима („Сл. гласник РС” бр. 128/2020 од 26. 10. 2020)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

- СУДСКО--АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
- АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
- СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
- ПАКЕТ ПРОПИСА

3 ДЕЦЕНИЈЕ

САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ
С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

